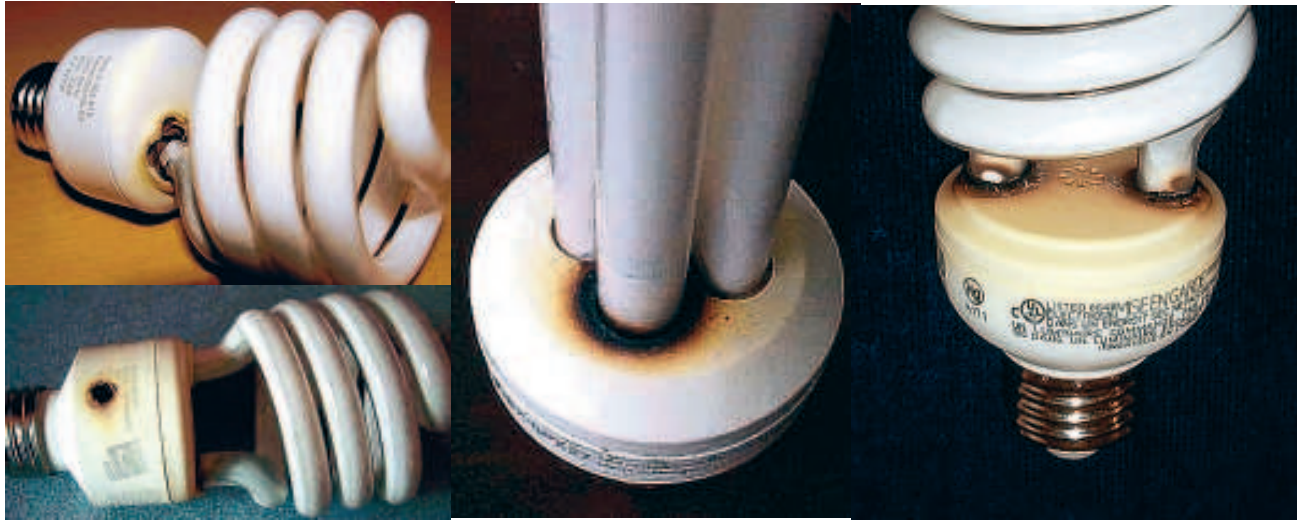

➤ Is kwik zo gevaarlijk?

“Gevaarlijk genoeg, volgens de commissie, om kwikbarometers te verbieden. Snapt u het? Als een spaarlamp stuk is, moet u ze naar het containerpark brengen. U moet de test maar eens doen. Ik heb het zelf in Nederland al een paar keer gedaan. Op geen enkel containerpark is er een container voor spaarlampen. In België ook niet, trouwens.”

U stopt ermee?

“Ik moet. Ik ben tot in Straatsburg mijn verhaal gaan doen. Politici kijken je dan begrijpend aan en zeggen aan het eind dat het tegenwoordig allemaal gaat om perceptie. Hun kiezers willen graag zien dat ze iets doen voor het milieu en kwikbarometers verbieden, dat is stoer. Mooi.”

■ Tien jaar nadat ze op de markt kwam, is het misschien nog een beetje vroeg om te pomen dat de spaarlamp 'tien jaar meegaat'. In Canada waarschuwde de overheid twee jaar geleden al voor 'zelfontbrandende' spaarlampen.

ECOLOGISCHE LAMP / RAMP

Je hoeft niet zo'n kluns als Brandy Bridges te zijn om kwik uit een spaarlamp over je hoofd te krijgen. De Amerikaanse elektricien Doug Hembruff verricht al sinds 2003 onderzoek naar zelfontbrandende CFL's en publiceert op zijn website foto's van exemplaren die hem vanuit de hele VS zijn opgestuurd. Op basis van de beelden kun je op zijn minst stellen dat de lamp waarvan wordt gezegd dat ze tien jaar meegaat dat niet altijd doet.

Hembruff is geen tegenstander van de spaarlamp, helemaal niet. Hij is enkel voorstander van een strengere toezicht op de kwaliteit. De wereld wordt momenteel overspoeld door Chinese spaarlampen die in de Chinese volksmond worden omschreven als zieke lampen. Europa weert de concurrentie voorlopig nog af met een invoerheffing van 66 procent, maar die valt volgend jaar weg en dan wordt ook bij ons de markt overspoeld door gifbommen, verpakt als spaarlampen. Hembruff is hoe dan ook van mening dat het amper tien jaar na het op de markt komen van de spaarlamp misschien wat vroeg is om te pomen dat die tien jaar meegaat.

Dat vindt ook de Electrical Safety Authority

(ESA), een Canadees toezichtsorgaan dat op 22 maart 2007 deze *alert notice* publiceerde: “De ESA ontvangt een groeiend aantal meldingen van consumenten over defecte spaarlampen. Als spaarlampen het begeven, kan er rook vrijkomen, geur en een poppend geluid. De ESA is bezorgd dat het voor consumenten moeilijk is om het te onderscheiden te maken tussen wat normaal is en wat de voorbode kan zijn van een brand of een andere gevaarlijke situatie. De ESA raadt consumenten aan spaarlampen bij het vroegste verdachte signaal te vervangen: flikkeren, een oranje of rode gloed, poppende geluiden...”

Toen de Canadezen deze waarschuwing ontvingen, moest de tiende verjaardag van de spaarlamp nog worden gevierd. ESA riep de producenten op om de waarschuwing voor brandgevaar te herhalen op de verpakking. Tot op vandaag volgde geen enkele producent dat advies.

Toen Britse tabloids in januari berichtten over wat die ambtenaren in Brussel nu weer aan het bekostoven waren, meldde de *Daily Mail* de dag daarop gevallen van bestormingen van lampenrekken in supermarkten.

LIGHTVERSIE VAN LICHT

“Dat is wat in 2012 in heel Europa zal gebeuren”, zegt Theo Richel van de Groene Rekenkamer, een Nederlandse consumentenorganisatie die de strijd aanbindt met wat ze “foute ecomarketing” noemt. De Groene Rekenkamer is nu op zoek naar middelen voor een campagne om mensen erop te wijzen dat ze maar beter massaal gloeilampen beginnen te hamsteren, al was het maar als verstandige belegging.

“Tenzij dit ridicule verbod wordt ingetrokken, zit er niets anders op”, zegt Richel. “Eén voorbeeld. In de traphal van een flatgebouw hangen spaarlampen, die - zoals u weet - pas na een aantal seconden op volle kracht branden. Op een dag valt iemand van de trap en breekt zijn nek. Ik zweer u: het hele gebouw eist gloeilampen. Wat met ovens? Wat met vrieskelders? Beneden -20 en boven 60 graden Celsius werkt een spaarlamp niet. En wat met dimmers? CFL's kun je niet dimmen, tenzij heel dure exemplaren. En die zijn erg volumineus en niet

zo esthetisch: niet geschikt voor ruimten waar mensen dimmers hebben geplaatst. Reken maar: er zal altijd een vraag naar gloeilampen blijven zijn. Hamsteren dus. Men schermt de hele tijd met vergelijkende tabellen. Dan gaat men er altijd van uit dat een peertje 167 dagen meegaat. Is dat wel zo? In mijn huis zie ik overal lampen die ik in geen jaren meer heb moeten vervangen.”

De langst brandende gloeilamp ter wereld hangt in een brandweerkazerne in Livermore in Californië. Ze brandt al sinds 1901.

“Mijn buurman heeft in zijn tuin al dertig spaarlampen neergezet”, zegt Theo Richel. “Voorheen had hij geen tuinverlichting. Waarom doe je dat nou, vroeg ik. Hij zei: ‘Ze verbruiken toch niks?’ Toen begreep ik het: men creëert de illusie van zo-goed-als-gratis licht. Het is zoals met lichtkoekjes. Die zijn er niet gekomen omdat de industrie bekommerd is om uw gewicht, maar omdat ze het liefst heeft dat u blijft snoepen. In de hele wereld gaan mensen hun lampen langer

al die studies eens. Je zult zien: nu eens zeggen ze dat een gloeilamp 167 dagen meegaat, dan weer een jaar. Men legt eerst de uitkomst vast en berekent daarna de parameters.”

Rond de Europese instellingen in Brussel zouden zo'n 15.000 lobbyisten rondhangen. Het Europese verbod op de gloeilamp doet begrijpen dat deze mensen dat niet voor de gezelligheid doen.

Het Europese verbod op de gloeilamp is het resultaat van tien jaar lobbywerk door de European CFL Quality Charter (ECQC), dat al die jaren bleef schermen met studies en cijfers waaruit moet blijken hoe een snelle vervanging van gloeilampen door spaarlampen in alle huishoudens van de EU tot weinig minder zal leiden dan de redding van de planeet. “Er is berekend”, heet het in een rapport uit 2005, “dat dit (een verbod op gloeilampen, DDC) de uitstoot van CO₂ kan doen dalen met 1 procent van de acht in totaal waartoe de EU-lidstaten zich hebben verbonden in Kyoto.”

Theo Richel, van de Groene Rekenkamer: Het is zoals met lichtkoekjes. Die kwamen er niet omdat de industrie bekommerd is om uw gewicht, maar omdat ze het liefst heeft dat u blijft snoepen

doen branden. De eindafrekening zal zijn dat we dankzij de spaarlamp méér licht doen branden en uiteindelijk ook meer energie verbruiken dan voorheen. Voor zover dat nu nog niet het geval is, trouwens.”

“U moet zo'n CFL eens openmaken. Dat is meer apparaat dan lamp, dat zit vol elektronica. Er zijn al studies verricht over de energie die nodig is om een spaarlamp te vervaardigen en de CO₂-uitstoot die daarbij komt kijken. Raad eens: dat is tien keer zoveel als bij de productie van een peertje. De hele besparing ten opzichte van de gloeilamp is al opgebruikt voor de spaarlamp één keer heeft gebrand. Wat heeft Europa belet om bij wijze van wetenschappelijk experiment een jaar lang twee dorpen met vergelijkbare bevolkingen te voorzien van de twee verschillende soorten lampen? Dan heb je correcte cijfers en kun je tot correcte conclusies komen. Lees

Zo eenvoudig kan het zijn: nog zeven van die leuke maatregelen *et voilà*, Europa haalt de Kyotonorm. Een norm, die toevallig geagendeerd is voor 2012, het jaar waarin het verbod in voege treedt. In een mededeling, maandag, zegt de Commissie dat er jaarlijks 40 terrawattuur zal worden bespaard, of het verbruik van 11 miljoen gezinnen. Dat zou dan overeenkomen met een verminderde CO₂-uitstoot van 15 miljoen ton per jaar. Elk gezin zou jaarlijks 50 euro besparen op de energierekening.

Eens kijken wie of wat er achter ECQC zit. We hebben de ELC, de European Lamp Companies Federation, de Europese federatie van lampenbouwers dus. We hebben ook Eurelectric, een belangengroep van elektroproducenten en vier wetenschappelijke instituten. Het Franse Ademe, het Nederlandse Novem, de Britse UK Energy

Saving Trust en het Deense DEST.

Het is vast toeval, maar zowel ELC als Eurelectric hebben hun hoofdzetel in Brussel, op wandelafstand van de kantoren van de Europese Commissie. Eurelectric wordt mee gefinancierd door het Duitse Siemens, dat de laatste jaren zwaar inzette op spaarlampen. Het instituut Ademe is zeer nauw verbonden met het Franse lampenconcern Osram, Novem is dat met Philips. Philips, dat het tweede kwartaal van 2008 afsloot met de melding dat het met 413 miljoen euro meer winst boekte dan verwacht en in dat verband volgende mededeling deed: “De lichtdivisie was de drijvende kracht achter de winststijging. Philips Lighting overtrof de verwachting van analisten met een bedrijfsresultaat van 202 miljoen euro, ruim 40 miljoen meer dan een jaar eerder.”

Philips sloot in 2007 zijn laatste gloeilampenfabriek en zet volop in op spaarlampen. De gloeilampen die het nog verkoopt, importeert het uit Polen.

In de januarinieuwsbrief van ELC noemt secretaris-generaal Gerald Strickland de daarvoor in de coulissen al druk besproken verbanning van de gloeilamp iets dat “waarschijnlijk een prominente plaats zal krijgen in de geschiedenisboeken van de lichtindustrie”.

INMIDDELS IN DE BRICO

Wie is de grote promotor van de spaarlamp in Vlaanderen? Groen Licht Vlaanderen, van de website weerdepeer.be. Klik op ‘partners’ en kijk wie we hier zoal hebben als sponsors: Osram, Philips, Massive, Sylvania... De complete inlanse lampensector. De toestand mag op zijn minst uitzonderlijk worden genoemd. Wil de overheid minder pesticiden in het milieu, dan worden de boeren boos. Gaat het over lampen, dan zijn het de producenten zelf die bij de overheid gaan lobbyen voor de kordaatst mogelijke maatregelen.

Een verklaring is misschien te vinden op een doordeweekse dag in de Brico. Een klassieke Philipsgloeilamp (60 watt) kost 1,79 euro. Het equivalent in groene verpakking, de Energy Saver (11 watt), kost 5,99 euro. Heb je een dimmerschakelaar, dan is er de lamp van het merk Govenia: 22,99 euro. Voor één lamp.

“Dit is een van de meest geslaagde marketingstunts ooit”, zegt Theo Richel. “Sinds kort is er de LED-lamp, een op het eerste gezicht goed alternatief voor de CFL. Er zit geen kwik in en de besparing in verbruik is nog groter. LED is de toekomst, maar de techniek is zich nog volop aan het ontwikkelen, zoals men ook nog volop bezig is CFL's te ontwikkelen waarbij kwik wordt vervangen door een ander product. Een verbod zou misschien gewettigd kunnen zijn als die nieuwe technologieën op punt staan en er voor elke situatie een lamp een alternatief is. Hieraan zie je dat het helemaal niet ging om het milieu, het gaat om de aandelen van Philips en Osram.”

Koop nu uw spaarlamp want:

- u betaalt evenveel voor uw verlichting als voorheen,
- het milieu wordt er niet noodzakelijk beter van,
- er zit giftig kwik in

Onverwijld Niet al het belangwekkende nieuws van deze week haalde de krant

Maandag

De peilingen geven hem 0,4 procent, maar de vrije tussen LiDé van Rudy Aernoudt en de MR gaat door. Ook nadat bekend was geraakt dat de coördinator van LiDé in

Brussel niemand minder is dan Pascal de Roubaix, ziet Didier Reynders niet direct een probleem. Pascal de Roubaix bezorgt LiDé bezuiden de

taalgrens namelijk volop *airplay*, vooral dan om uit te leggen dat hij géén racist of Jodenhater is. Als hij eind jaren negentig in maandelijks editoriaal schreef voor het extreem rechtse en revisionistische blad *Cri du Citoyen* (“Net als u ben ik een racist”), dan dient vandaag vooral benadrukt

te worden, dat hij er zich niet altijd van bewust was wat de eindredacteur uitrichtte met zijn teksten. “Toen ik bijvoorbeeld schreef dat Franstalig extreem rechts helaas hopeloos verdeeld is, had ik eigenlijk ‘gelukkig’ geschreven”, aldus de Roubaix tegenover de RTBF.

Dinsdag

In het West-Vlaamse Ichtegem leren de 10-jarigen in het klasje van juf Suzy Schollier duivenmelken. “Geen betere manier om ze wis- of natuurkunde bij te brengen”, aldus de juf-duivenmelkster in *Het*

Laatste Nieuws. “Bovendien krijgt het duivenmelken zo een jonger imago.”

Woensdag

Anders dan Rudy Aernoudt screent Jean-Marie Dedecker zijn mensen wél. In Knokke is de secretaris van LDD Harry Spoelstra. Hij is de echtgenoot van plaatselijk voorzitter Michèle Wouters en hij is hartchirurg, wat we nu toch niet bepaald kunnen omschrijven als een marginaal beroep. Spoelstra is volop in de running voor een strijdpiloot op de West-Vlaamse lijst. Helaas: Spoelstra is verbonden aan het Jan Palfijnziekenhuis is Gent, de voorzitter daar is Geert Versnick (Open Vld). Die heeft nu het managementcomité en de ethische commissie bijeengeroepen

om zich te beraden over ‘de zaak-Spoelstra’. De hartchirurg, zo blijkt, heeft een strafregister. Hij heeft ooit - we verzinzen niks - voor 100.000 euro luiers gestolen in de Makro. De luiers waren bestemd voor de crèche van zijn toenmalige echtgenote. De echtscheiding verliep niet geheel vlekkeloos. Spoelstra werd ook veroordeeld voor stalking van zijn ex.

Donderdag

Als het persbericht van de federale politie een beetje klopt, moet dat ongeveer zo zijn gegaan:

- Van waar komt u?
- Buenos Aires.
- En daar hebt u die flesjes gekocht?
- Ja, een vriend van me vroeg me of ik voor hem vier flesjes wou meebrengen. Is dat verboden of wat?

Het persbericht maakte melding van 1,510 kilo vloeibare cocaïne, verpakt in ‘vier flesjes Hoegaarden die verborgen zaten in zijn bagage’.

Vrijdag

Het heeft even geduurd voor het besef tot ons allemaal wou doordringen, maar nu Louis Tobback het heeft gezegd: maarschalk Ferdinand Foch (1851-1929) was een oorlogsmisdadiger. “Hij heeft honderdduizenden mannen als kanonnenvlees uit de loopgraven gejaagd”, aldus Tobback. “Voor zulke mensen heb ik geen greintje waardering.” Leuven is nu op zoek naar een nieuwe naam voor het Ferdinand Fochplein. Het is een kwestie van wachten op het eerste gemeenteraads-

lid in Leopoldsburg dat zich vragen gaat stellen bij de Maarschalk Fochstraat, of in Ieper en Schaarbeek bij de Maarschalk Fochlaan. Om dan nog te zwijgen over de avenue Maréchal Foch in Jemappes en Rixensart of de rue Maréchal Foch in Châtelineau en Engis. In Frankrijk is zijn er tientallen Ferdinand Fochstraten, -lanen en -pleinen, maar daar is de man nog steeds een held. De Franse minister van Buitenlandse Zaken Bernard Kouchner liet al weten “op de hoogte” te zijn van het voornemen van Tobback en zich “te beraden over een reactie”.